

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ Nr 9
im. Stefanii Sempołowskiej
w Lubinie

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie – wytłumacz, jeśli nie może – pomóż.”

Janusz Korczak

Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2024 r., poz. 737 i 854)
- Karta Nauczyciela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024r. r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2024., poz. 996).
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Stefanii Sempołowskiej w Lubinie.
- Standardy Ochrony Małoletnich.
- Zintegrowane Strategie Umiejętności.

Program wychowawczo – profilaktyczny obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026, wyniki i wnioski z prowadzonego nadzoru w roku szkolnym 2024/2025 oraz wnioski z ewaluacji wewnętrznej programu wychowawczo – profilaktycznego.

1. Edukacja prozdrowotna w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej. Profilaktyka otyłości i nadwagi.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.
3. Dbanie o higienę i bezpieczeństwo uczniów w szkole.
4. Profilaktyka przemocy rówieśniczej. Zdrowie psychiczne uczniów, działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów poprzez pomoc psychologiczno - pedagogiczną oraz wsparcie w kryzysach psychicznych.
5. Promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci. Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w internecie.
6. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.

7. Wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich.
8. Wdrożenie do pracy z uczniami wniosków wynikających z czynników chroniących i czynników ryzyka.
9. Kontynuowanie działań dotyczących profilaktyki uzależnień oraz minimalizowania podejmowanych przez uczniów ryzykownych zachowań i nabywania przez nich umiejętności radzenia sobie z emocjami, które towarzyszą takim zachowaniom.
10. Promocja kształcenia zawodowego w oparciu o szkolny program doradztwa zawodowego.

Cele ogólne programu:

- * kształtowanie zachowań służących zdrowiu,
- * kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i obywatelskich oraz odpowiedzialności za region i ojczyznę,
- * wspieranie uczniów doświadczających przemocy rówieśniczej oraz dbanie o dobrostan uczniów,
- * kształtowanie zasad bezpieczeństwa i higieny w sieci,
- * kształtowanie myślenia analitycznego,
- * wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich,
- * przestrzeganie praw dziecka,
- przygotowanie do podejmowania prawidłowych decyzji życiowych,
- ograniczenie i eliminowanie zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym, rówieśniczym i domowym

Cele szczegółowe programu:

- kształtowanie postaw dbania o bezpieczeństwo własne i innych,
- * kształtowanie zachowań służących zdrowiu,
- * rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej oraz profilaktyka nadwagi i otyłości,
- * nabywanie umiejętności dbania o zdrowie psychiczne,
- * upowszechnianie informacji o prawach dziecka,
- * rozwijanie kompetencji w zakresie higieny i bezpieczeństwa w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie,
- * kształtowanie myślenia analitycznego,
- * uwrażliwianie uczniów na potrzebę niwelowania przemocy rówieśniczej oraz stosowania Standardów Ochrony Małoletnich,
- dostrzeganie zagrożeń ze strony nałogów,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności, prezentowanie ich w szkole i poza nią,
- rozwijanie umiejętności świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej,
- integrowanie zespołów klasowych i społeczności szkolnej,
- kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i obywatelskich oraz odpowiedzialności za region i ojczyznę,

Program wychowawczo-profilaktyczny jest tworzony przez wszystkich nauczycieli i konsultowany oraz aprobowany przez rodziców. Jego cel stanowi wspieranie uczniów we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinny być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki uczniów. Program ten zawiera działania, które w systemowy sposób będą angażować społeczność szkolną.

Program określa sposób realizacji celów kształcenia, zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej uwzględniając kierunki polityki oświatowej oraz wytyczne MEN na dany rok szkolny.

I. Diagnoza sytuacji wychowawczej i profilaktycznej:

Systematycznie każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki na podstawie:

- wyników ankiety dotyczącej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej szkoły,
- wniosków i analiz z pracy zespołów klasowych, zespołów przedmiotowych,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły oraz ich frekwencji, analiza uwag wpisanych do dziennika,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawców, pedagoga i psychologa.

W wyniku przeprowadzonych ankiet i sprawozdań wyłoniono następujące obszary do realizacji w roku szkolnym 2025/2026:

1. Pogłębienie wiedzy uczniów i rodziców o niebezpieczeństwach wiążących się uzależnieniami i zachowaniami ryzykownymi.
2. Bezpieczne i higieniczne korzystanie z technologii cyfrowych.
3. Wdrażanie działań prozdrowotnych, w tym profilaktyki otyłości i profilaktyki przemocy rówieśniczej.
4. Minimalizowanie nieusprawiedliwionej absencji uczniów w szkole oraz spóźnień na zajęcia edukacyjne.
5. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych.

II. Diagnoza zagrożeń, w tym czynników chroniące i czynniki ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród rodziców klas IV – VIII, uczniów klas IV – VIII i nauczycieli – wrzesień 2025.
2. Sporządzenie raportu – wrzesień 2025.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka powinna wspierać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posilkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

W związku z powyższym w szkole wykorzystywane będą strategie działań mające na celu wzmocnienie czynników chroniących i osłabienie czynników ryzyka.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy, jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III.

Lp.	OBSZARY	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI
1.	Zdrowie – edukacja zdrowotna	Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, profilaktyką otyłości i nadwagi oraz higieny osobistej i aktywności fizycznej. Przygotowanie do podejmowania działań z zakresu dbałości o zdrowie psychiczne.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka
2.	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci. Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pracownicy szkoły

		Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących Standardów Ochrony Małoletnich. Znajomość praw dziecka. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania prawidłowych relacji z rówieśnikami, Działania integracyjne (program adaptacyjny w klasach I i IV oraz dla nowo przyjętych uczniów, w tym uczniów z doświadczeniem migracyjnym – wrzesień 2025 i w trakcie roku szkolnego). Podejmowanie działań przez samorząd uczniowski i wolontariat szkolny. Kształtowanie umiejętności zawodowych i uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.	
3.	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych. Podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań. Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog i inni pracownicy szkoły

		narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną.	
4.	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych. Profilaktyka ryzykownych zachowań podejmowanych przez uczniów. Bezpieczne i kreatywne włączanie technologii informacyjno – komunikacyjnych w proces edukacyjny – wychowawczy. Dalsze monitorowanie frekwencji uczniów zgodnie z procedurą. Zapoznanie uczniów z zawodami i instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

Lp.	OBSZARY	ZADANIA					ODPOWIEDZIA LNI
		KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII	
1.	Zdrowie – edukacja zdrowotna	Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu	Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych, profilaktyka otyłości i	Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego oraz profilaktyka otyłości i nadwagi. Ochrona zdrowia psychicznego.	Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania. Ochrona zdrowia psychicznego;.	Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Ochrona zdrowia psychicznego. Profilaktyka otyłości i nadwagi.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

		życia, profilaktyka otyłości i nadwagi. Ochrona zdrowia psychicznego.	nadwagi. Ochrona zdrowia psychicznego .		Profilaktyka otyłości i nadwagi.		
2.	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, asertywności oraz wyrażania własnych potrzeb. Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie zajęć integracyjnych. Podejmowanie działań przez samorząd uczniowski i wolontariat.	Wdrażanie i przestrzegani e Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie zajęć integracyjnyc h. Podejmowani e działań przez samorząd uczniowski oraz wolontariat. Rozwijanie kreatywności,	Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie zajęć integracyjnych. Podejmowanie działań przez samorząd uczniowski oraz wolontariat. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz umiejętności krytycznej	Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie zajęć integracyjnych. Podejmowanie działań przez samorząd uczniowski oraz wolontariat. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w	Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka. Prowadzenie zajęć integracyjnych. Podejmowanie działań przez samorząd uczniowski oraz wolontariat. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog

		Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.	przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.	analizy informacji dostępnych w Internecie.	Internecie.		
		Zapoznanie uczniów			Wspieranie uczniów		
2.1	Orientacja Zawodowa. Doradztwo zawodowe.	z wybranymi zawodami oraz rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.	Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, oraz rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.	Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami oraz rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.	w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.	Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy. Rozeznanie indywidualnych potrzeb uczniów klas VIII z zakresu doradztwa	Doradca zawodowy, wychowawca.

						zawodowego w celu zaplanowania odpowiedniego harmonogramu działań. Przeprowadzić prelekcję dla rodziców klas VIII z zakresu doradztwa zawodowego w celu uświadomienia roli poradnictwa zawodowego i zwiększenia efektów wzajemnej współpracy.	Doradca zawodowy
3.	Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i uczestnictwo w niej. Rozwijanie zainteresowania kulturą oraz językiem polskim	Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów społecznych.	Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i uczestnictwo w niej. Uświadamianie i kształtowanie	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Uświadamianie i	Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych. Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego i uczestnictwo w niej.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, inni pracownicy szkoły.

		wśród Polonii .	Rozwijanie szacunku dla kultury i uczestnictwo w niej. Rozwijanie zainteresowania kulturą oraz językiem polskim wśród Polonii	umiejętności rozwiązywania problemów społecznych. Rozwijanie zainteresowania kulturą oraz językiem polskim wśród Polonii	kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i uczestnictwo w niej.	Rozwijanie zainteresowania kulturą oraz językiem polskim wśród Polonii	
4.	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Dbłość o bezpieczeństwo i higienę w sieci. Zwiększanie	Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Dbłość o bezpieczeństwo i higienę w sieci.	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Dbłość o bezpieczeństwo i higienę w sieci. Rozwijanie	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania	Propagowanie wiedzy na temat prawnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Uświadamianie zagrożeń wynikających	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

		wiedzy na temat negatywnego wpływu środków uzależniających. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi. Profilaktyka przemocy rówieśniczej.	Rozwijanie odpowiedzialności za prowadzenie zdrowego stylu życia.	umiejętności radzenia sobie z własnymi emocjami, zachowaniami agresywnymi i sytuacjami kryzysowymi.	z nowoczesnych technologii informacyjnych. Dbłość o bezpieczeństwo i higienę w sieci. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.	z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Dbłość o bezpieczeństwo i higienę w sieci.	
--	--	---	---	---	---	---	--

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń
SZKOŁA PODSTAWOWA I – VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	— dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; — ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; zapobiega otyłości i nadwadze — posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; — posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia

	zdrowia i życia; — reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; — wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; — przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; — ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; — ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka; — dba o przyrodę i wie jakie działania sprzyjają jej ochronie.
Informatyka	— w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	— analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; — uzasadnia konieczność ochrony przyrody i klimatu — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	— opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; — opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; — opisuje zasady zdrowego odżywiania; — przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; — przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; — omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; — wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; — omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; — wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; — wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	— podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im;
Przyroda	— kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; — doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie;
Edukacja dla bezpieczeństwa	— wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie;

	- zna zasady udzielania pierwszej pomocy, — wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; — odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; — omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań. sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; — dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); — wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; — ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; — ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	— przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; — kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Edukacja zdrowotna	— radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu (klasy IV-VIII); — ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną (klasy IV-VIII); - posiada wiedzę na temat zapobiegania otyłości i nadwagi. — kształtuje prawidłowe nawyki higieniczne, dostrzega potrzebę prowadzenia zdrowego trybu życia; zna sposoby obrony własnej intymności (klasy IV-VIII); — rozumie, czym jest opieka prekoncepcyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii (klasa VII); — zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzających jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój (klasy VII-VIII); — potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn (klasy VII-VIII); — zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń (klasa VIII); — przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie (klasa VIII); — definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym

	(klasa VIII); — zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią (klasa VIII); — zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki (klasa VIII); — zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VI-VIII);
--	---

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	— identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; — zna i przestrzega Standardy Ochrony Małoletnich i prawa dziecka, — współpracuje z innymi wykazując się kreatywnością i przedsiębiorczością, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię komunikacyjno – informacyjną; — dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; — dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; — odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; — ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; — wchodzi w relacje z innymi osobami (równieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł;
Orientacja zawodowa (klasy I – III)	— opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; — podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; — podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; — podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; — opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; — omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i

	niekonwencjonalny; — uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; — wskazuje treści, których lubi się uczyć; — wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich; — opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
Informatyka	— uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; — identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	— uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywali, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; — pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; — wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; — identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; — wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; — wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; — współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; — motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	— współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; — wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; — uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); — przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji, kształtowania swojego wizerunku; — wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;

	— rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	— zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą;
Biologia	— prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Edukacja zdrowotna	— zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; — rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za-manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; — kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; — rozumie, jak budowane są relacje międzyosobowe, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy; — bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania; — pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie;
Orientacja zawodowa (klasy IV – VI)	— określa i prezentuje własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; — wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; — podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; — wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; — opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka oraz wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie; — podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; — wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; — samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy; — opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

	— planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
Doradztwo zawodowe (klasy VII – VIII)	— rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); — dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; — określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; — określa własną hierarchię wartości i potrzeb; wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; — porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; — wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; — uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; — analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; — wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; — dokonuje autoprezentacji; — analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; — analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów; — charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej; — określa znaczenie uczenia się przez całe życie; — dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; — określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby; — identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; — planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	— ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne;

	— szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; — określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; — odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania.
Język polski	— kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; — rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; — kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; — rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; — rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; — rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; — rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; — kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; — jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	— poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; — rozwija szacunek dla kultury i dorobku narodowego oraz dziedzictwa cywilizacyjnego Europy — zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje; — rozumie znaczenie narodowości i państwowości, okazuje szacunek wartościom z nimi związanymi.
Muzyka	— poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; — zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; — zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; — uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); — angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;

	— stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	— zna dziedzictwo cywilizacyjne i kulturowe Europy, kraju, najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); — zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	— przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; — podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; — wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; — uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom;
Przyroda	— kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową Europy, kraju i regionu;
Geografia	— łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem cywilizacyjnym i kulturowym ludzkości; — przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; — ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej);
Informatyka	— opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; — postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Edukacja zdrowotna	— jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie; — ma świadomość swoich korzeni kulturowych, religijnych i rodzinnych; rozumie potrzebę współuczestniczenia w przygotowaniach do rodzinnych uroczystości; — potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania; — wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej (klasy VII –

	VIII); — wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością; — rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; — wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci; — rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny (klasa VIII); — przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie (klasa VII); — uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania (klasy IV-VI); — omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi (klasy IV-VIII).
--	--

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	— wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; — zna zasady pierwszej pomocy, — zna szkodliwość używek i ich wpływ na zdrowie, — rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; — stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; — potrafi rozpoznać zagrożenia ze strony środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; — stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; — rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii;
Wychowanie fizyczne	— omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; — omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; — wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; — wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia

	sposoby zapobiegania im; — wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	— rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; — przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; — wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; — przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	— posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; — uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; — wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; — stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; — ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	— przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; — analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	— wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); — wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych; — umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia;
Edukacja zdrowotna	— świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany; — zna rodzaje i czynniki ryzyka, które sprzyjają uzależnieniom; rozumie, że jego zdrowie i przyszłość zależą od jego wyborów; kształtuje postawy asertywne, aby nie ulegać presjom grupy i wejść na drogę uzależnień; — zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VII-VIII); — charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej (klasa VIII);

— potrafi scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permissywne, relatywne i normatywne (klasa VIII).

Strategie działań projakościowych.

Tabela nr 5. Działalność wychowawczo - profilaktyczna

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1.	Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/ opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	1. Wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		2. Pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		1. Zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
2.	Wspieranie uczniów w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień, jako alternatywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.	Organizacja różnorodnych działań i zajęć np. „giełda zainteresowań”, wycieczki, konkursy, uroczystości szkolne, prezentacja talentów.	Wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Uczniowie

3.	Zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom placówki.	1. Zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalno-społecznego i psychofizycznego uczniów poprzez rozmowy oraz inne działania terapeutyczne.	Pedagog, psycholog, nauczyciele, nauczyciele specjaliści	Rok szkolny 2025/2026	Uczniowie, rodzice / opiekunowie prawni
		2. Informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc psychologiczno-pedagogiczną poza szkołą.			
4.	Wspieranie zdrowia psychicznego uczniów	1. Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań – prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych.	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Uczniowie
		2. Wsparcie uczniów w budowaniu poczucia własnej wartości poprzez rozwijanie potencjałów i koncentrowanie się na mocnych stronach dzieci i młodzieży. Wspieranie uczniów w rozwijaniu empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Wzmocnienie potencjału zdrowia psychicznego uczniów. Profilaktyka przemocy rówieśniczej.	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Uczniowie
5.	Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia, w tym zdrowia psychicznego	1. Aranżowanie działań integrujących rodziców ze społecznością szkolną i tworzenie warunków sprzyjających współpracy.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice/ opiekunowie prawni
		2. Rozpowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej (np.	Pedagog, psycholog,	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie

		przeciwdziałanie narkomanii, ryzykownym zachowaniom oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia)	wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka		
		3.Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia poprzez organizację spotkań ze specjalistami.	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		4. Przekazywanie informacji na temat zdrowia psychicznego i potrzebach emocjonalno – społecznych uczniów.	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Rok szkolny 2025/2026	Rodzice / opiekunowie prawni

EWALUACJA

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu jak i osiągnięte wyniki.

Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

Ankieta skierowana do rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca zebrania informacji oraz prowadzenia działań profilaktycznych w celu przeciwdziałaniu uzależnień i zachowań ryzykownych – czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Ankieta skierowana do rodziców dotycząca sytuacji wychowawczo-opiekuńczej dziecka.

Analiza dokumentów.

Obserwacje.

Rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo–Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły. Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji. Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 9 w Lubinie jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji.

Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.